Templed ar gyfer Asesiad o'r Effaith ar Hawliau Plant

Teitl / Darn o waith:	Cefnogi Dysgwyr sydd ag Anghenion Gofal Iechyd
Rhif SF / LF cysylltiedig (os yw'n berthnasol)	MA-L/HL/0121/16
Enw'r Swyddog:	Dan Martin
Adran:	Addysg a Gwasanaethau Cyhoeddus
Dyddiad:	24/02/2016
Llofnod:	

Byddwch cystal â chwblhau'r ffurflen hon a'i chadw ar gyfer eich cofnodion ar iShare. Efallai y gofynnir ichi ddangos y ddogfen hon yn ddiweddarach i brofi eich bod wedi cydymffurfio â'r ddyletswydd o roi sylw dyledus i hawliau plant ee ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth, i ddibenion monitro, neu fel gwybodaeth i'w hadrodd i'r Cynulliad.

Ar ôl ei gwblhau, dylech hefyd anfon copi o'r Asesiad ymlaen at Dîm Gweithredu'r Mesur at ddibenion monitro gan ddefnyddio'r blwch postio pwrpasol CRIA@wales.gsi.gov.uk

Os nad yw swyddogion yn sicr ynghylch cwblhau Asesiad neu beidio, dylent bob amser geisio cyngor gan Dîm Gweithredu'r Mesur trwy anfon unrhyw gwestiynau ymlaen i'n blwch postio CRIA@wales.gsi.gov.uk

Efallai y dymunwch groes-gyfeirio gydag Asesiadau Effaith eraill a gyflawnwyd.

Noder. Rhaid cyhoeddi pob Asesiad a wneir yn ôl deddfwriaeth. Bydd pob Asesiad anneddfwriaethol yn cael ei restru ar wefan Llywodraeth Cymru a rhaid iddo fod ar gael ar gais. Caiff Gweinidogion eu hannog, fodd bynnag, i gyhoeddi pob Asesiad a gwblheir.

Chwe Cham at Sylw Dyledus

Disgrifiad byr o'r darn o waith

Gall cyflyrau meddygol gael effaith hirbarhaol ar ddatblygiad cymdeithasol, hyder a gallu plant a phobl ifanc, a gall hynny yn ei dro effeithio ar eu cyrhaeddiad addysgol. Mae'n bwysig felly darparu gwasanaethau cymorth di-dor er mwyn bodloni eu hanghenion, a sicrhau dilyniant o ran y cyfleoedd addysgol sydd ar gael iddynt gartref, yn yr ysbyty, neu mewn unrhyw leoliad arall. Gellir cyflawni hyn drwy fod cydweithio rhwng y rhieni/gofalwyr a'r ysgol y bydd y dysgwr yn ei mynychu fel arfer.

Mae'r ddogfen ganllaw bresennol *Mynediad i Addysg a Chymorth i Blant a Phobl Ifanc ag Anghenion Meddygol* (y canllaw *Anghenion Meddygol*) yn rhoi cyngor i ysgolion ac awdurdodau lleol ynghylch bodloni anghenion addysgol plant a phobl ifanc sydd ag anghenion meddygol. Er nad yw'n ofyniad statudol, disgwylir i'r holl awdurdodau lleol, ysgolion a chyrff llywodraethu lunio polisïau ar gyfer rhoi addysg i blant a phobl ifanc sydd ag anghenion meddygol, a hynny yng ngoleuni unrhyw gyfrifoldebau statudol ehangach, a'u hasesiad eu hunain o adnoddau ac anghenion lleol.

Gwnaed penderfyniad i adolygu'r defnydd a wneir o'r ddogfen ganllaw gan ysgolion ac awdurdodau lleol, er mwyn gweld a yw'r cymorth a roddir i ddysgwyr sydd ag anghenion gofal iechyd yn gyson ledled Cymru. Roedd y penderfyniad yn seiliedig ar adolygiad a gynhaliwyd gan *Cognition Associates*.

Nod yr adolygiad oedd:

- gweld a yw lleoliadau addysg, sydd â darpariaeth ar gyfer dysgwyr 3-19 oed, yn defnyddio'r ddogfen ganllaw *Mynediad i Addysg a Chymorth i Blant a Phobl Ifanc ag Anghenion Meddygol*;
- nodi a yw'r ddogfen yn darparu'r math o ganllawiau/cymorth y mae ei angen;
- asesu'r potensial ar gyfer ehangu'r canllawiau i gynnwys lleoliadau addysg bellach;
- adolygu dogfen ganllaw 2010 *Mynediad i Addysg a Chymorth i Blant a Phobl Ifanc ag Anghenion Meddygol* – y fersiynau Cymraeg a Saesneg.

Daeth yr adroddiad cryno i'r casgliad bod y ddogfen ganllaw bresennol yn annigonol o ran ei chynnwys a'i strwythur. O'r lleoliadau addysg a gafodd eu holi ar gyfer yr adolygiad, dim ond 40% sydd wedi defnyddio'r ddogfen bresennol i'w helpu i greu eu polisi/polisïau anghenion meddygol. Dywedodd yr ysgolion a'r sefydliadau iechyd:

- y dylai'r canllawiau fod yn llawer byrrach;

- y dylent nodi'n glir yr hyn y ceir ei wneud a'r hyn na cheir ei wneud;
- y dylent fod yn symlach, yn gliriach ac yn fwy uniongyrchol.

Mae'r adolygiad o'r ddarpariaeth bresennol ar gyfer anghenion meddygol wedi dangos bod cryn amrywiaeth yn nulliau ysgolion o roi cymorth i ddysgwyr sydd ag anghenion gofal iechyd. Bydd y canllawiau newydd, sy'n nodi'n glir yr hyn y mae'n rhaid i ysgolion ei wneud, a'r hyn y dylent ei wneud, yn sicrhau mwy o gysondeb yn y cymorth a roddir i ddysgwyr oedran ysgol orfodol ledled Cymru.

Beth yw'r amserlen ar gyfer cyflawni hyn?

Cynhelir yr ymgynghoriad dros gyfnod o ddeg wythnos, a bydd hynny'n caniatáu i'r rheini sydd â diddordeb neu'r rheini y mae'r canllawiau'n effeithio arnynt roi adborth ar y ddogfen ganllaw ddrafft. Ar ôl llunio adroddiad cryno ar gyfer yr ymgynghoriad, ac ystyried yr ymatebion wrth lunio'r fersiwn derfynol, rhagwelir y bydd y ddogfen ganllaw derfynol yn cael ei chyhoeddi ym mis Mehefin 2016.

Pwy yw'r rhai y bwriedir iddynt elwa?

Bwriedir i'r canlynol elwa:

- Cyrff llywodraethu'r holl leoliadau addysg (ysgolion, unedau cyfeirio disgyblion, ysgolion arbennig, sefydliadau addysg bellach);
- Awdurdodau lleol;
- Dysgwyr oedran ysgol orfodol sydd ag angen gofal iechyd, mewn lleoliadau addysg;
- Rhieni dysgwyr sydd ag angen gofal iechyd.

A yw'n debygol y bydd y darn o waith yn effeithio ar blant?

Ydy. Nod y ddogfen ganllaw yw helpu lleoliadau addysg i fodloni anghenion gofal iechyd dysgwyr.

A fydd y gwaith yn cael effaith ar grŵp penodol o blant, os felly, wnewch chi ddisgrifio'r grŵp yr effeithir arnynt?

Nod y ddogfen yw darparu cyngor clir – o ran y ddeddfwriaeth a'r arferion gorau – ar sut i roi cymorth i ddysgwyr unigol o oedran ysgol orfodol, sydd ag angen gofal iechyd. Mae hefyd yn rhoi cyngor i ysgolion ac awdurdodau lleol ar sefydlu polisi/polisïau ar gyfer yr ysgol, o ran nodi a chefnogi dysgwyr sydd ag angen gofal iechyd.

Hefyd, ceir ystyried y ddogfen hon fel dogfen arferion gorau ar gyfer sefydliadau addysg bellach wrth iddynt baratoi polisïau anghenion meddygol ar gyfer eu lleoliad.

Cam 2. Dadansoddi'r effaith

Er nad yw'n ofyniad statudol, ar hyn o bryd disgwylir i'r holl awdurdodau lleol, ysgolion a gynhelir a'u cyrff llywodraethu lunio polisïau ar gyfer rhoi addysg i blant a phobl ifanc sydd ag anghenion gofal iechyd, a hynny yng ngoleuni unrhyw ddyletswyddau statudol ehangach (ee sy'n ymwneud â diogelu plant a hyrwyddo eu lles), a'u hasesiad eu hunain o anghenion lleol.

Ar ôl iddi gael ei diweddaru, bydd y ddogfen ganllaw yn rhoi cyngor cliriach i ysgolion ac

awdurdodau lleol, o ran, er enghraifft, llunio polisïau sy'n ymwneud â:

- chreu amgylchedd dysgu hygyrch;
- nodi dysgwyr sydd ag anghenion gofal iechyd;
- llunio cynlluniau priodol ar gyfer cefnogi'r dysgwr:
- sicrhau bod meddyginiaeth yn cael ei storio a'i defnyddio'n briodol, a bod mynediad ati'n cael ei rheoli'n briodol;
- gweithdrefnau brys;
- ailintegreiddio dysgwyr yn dilyn absenoldeb

Cynhelir ymgynghoriad er mwyn cael adborth ynghylch y ddogfen ganllaw ddrafft. Ymgysylltir â nifer o wahanol grwpiau o randdeiliaid yn uniongyrchol er mwyn ceisio ymateb i'r ymgynghoriad, gan gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i:

- Elusennau *Diabetes UK , Asthma UK, Anaphylaxis Campaign, Allergy UK,* Epilepsi Cymru; ac elusennau iechyd eraill.
- Gweithredu dros Blant
- Barnardo's Cymru
- Plant yng Nghymru
- Elusen *Action for Sick Children*
- Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLlLC)
- Y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol
- Comisiynydd Plant Cymru
- Estyn
- Undebau Addysg (yr NASUWT, yr NAHT)

Gan mai diweddariad o ddogfen ganllaw sy'n bodoli eisoes yw hwn, sy'n ceisio sicrhau eglurder ynghylch cyfrifoldebau ysgolion ac awdurdodau lleol, yn hytrach na newid y polisi sy'n sail i hynny, nid oes fersiwn o'r ymgynghoriad sydd wedi ei baratoi'n benodol ar gyfer plant.

Byddwn yn parhau i ymgysylltu â rhanddeiliaid drwy Grŵp Cynhwysiant CCAC, y Panel Ymarferwyr Ysgol, y Panel Partneriaeth Undebau, ac Estyn.

Cam 3. Sut mae eich darn o waith yn cefnogi ac yn hyrwyddo hawliau plant?

Erthygl 6 (Hawl i fyw): Mae gan bob plentyn hawl i fyw. Dylai llywodraethau ofalu bod plant yn goroesi ac yn datblygu'n iach.

Y bwriad o ddiweddaru'r ddogfen ganllaw yw sicrhau bod plant mewn ysgolion (dysgwyr) yn cael y cyfle i ddatblygu yn y lleoliad addysg, a bod effeithiau unrhyw anghenion gofal iechyd yn cael eu lleddfu gan drefniadau'r lleoliad. Mae hynny'n cynnwys darparu offer, gweithdrefnau brys neu weithdrefnau eraill, a gweinyddu meddyginiaeth yn ôl yr angen, gan gynnwys sicrhau bod staff wedi eu hyfforddi'n briodol mewn perthynas â'r rhain.

Erthygl 12 (Yr hawl i ddweud eu barn): Mae gan blant yr hawl i ddweud eu barn ynghylch yr hyn a ddylai ddigwydd pan fo oedolion yn gwneud penderfyniadau sy'n effeithio arnyn nhw, ac i'w barn gael ei hystyried.

Mae'r fersiwn ddrafft bresennol yn ei gwneud yn glir y dylid ystyried rhieni/gofalwyr a'r dysgwyr eu hunain, gan ymgysylltu'n uniongyrchol â nhw, pan fo'r ysgol yn pennu'r cymorth y mae ei angen i reoli anghenion gofal iechyd o ddydd i ddydd.

Erthygl 23 (Cymorth oherwydd anabledd): Dylai plant sydd ag anabledd o unrhyw fath gael gofal arbennig a chefnogaeth er mwyn iddynt allu byw bywyd llawn ac annibynnol.

Mae'r ddogfen ganllaw'n egluro dyletswyddau cyfreithiol ysgolion ac awdurdodau lleol mewn perthynas â dysgwyr yr ystyrir eu bod yn anabl o dan ddeddf Cydraddoldeb 2010. Mae'r ddogfen yn rhoi gwybodaeth ynghylch y rhwymedigaeth i lunio cynlluniau hygyrchedd ar gyfer gwella'r mynediad i amgylchedd ffisegol yr ysgol. Mae hefyd yn nodi, lle bo gan ddysgwr anabledd, y dylid gwneud pob ymgais i'w gynnwys mewn gweithgareddau sydd y tu allan i'r cwricwlwm neu i ffwrdd o'r safle. Mae'r ddogfen yn ei gwneud yn glir ei bod yn arfer annerbyniol anfon dysgwyr sydd ag anghenion gofal iechyd gartref yn aml, neu eu hatal rhag aros ar gyfer gweithgareddau arferol.

Erthygl 28 (Yr hawl i addysg): Mae gan blant yr hawl i addysg. Dylai addysg gynradd fod am ddim a dylai gwahanol ffurfiau ar addysg uwchradd fod ar gael i bob plentyn. Dylai disgyblaeth mewn ysgolion barchu eu hurddas dynol a'u hawliau. Dylai gwledydd cyfoethog helpu gwledydd tlotach i gyflawni hyn.

Mae'r ddogfen ganllaw'n canolbwyntio'n llwyr ar hwyluso mynediad dysgwyr i addysg lawn, er gwaethaf unrhyw anghenion gofal iechyd sydd ganddynt.

Cam 4. Cefnogi'r Gweinidog a phenderfyniad y Gweinidog

Mae'r cyngor i'r Gweinidog Addysg a Sgiliau yn cadarnhau bod yr Asesiad o'r Effaith ar Hawliau Plant hwn wedi ei gwblhau. Ni nodwyd unrhyw wrthdaro ag erthyglau Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn.

Cam 5. Cofnodi a chyhoeddi'r canlyniad

Fersiwn derfynol i gael ei chadw ar i-share

Caiff yr Asesiad hwn ei gyhoeddi ar yr un pryd â'r ddogfen ymgynghori ar wefan Llywodraeth Cymru.

Cam 6. Adolygu'r darn o waith fel bo'r angen

Caiff yr asesiad o effaith hwn ei adolygu ar ôl i'r cyfnod ymgynghori ddod i ben.

Cyllidebau

O ganlyniad i gwblhau'r Asesiad o'r Effaith ar Hawliau Plant, a oes unrhyw effaith ar gyllidebau? Mae'n bwysig, lle gwneir unrhyw newidiadau i gynlluniau gwario, gan gynnwys lle gwnaed dyraniadau ychwanegol, fod hyn wedi cael ei asesu a'i brofi fel rhan o'r broses Asesiad o'r Effaith ar Hawliau Plant.	**Oes**
Rhowch unrhyw fanylion: Cafwyd y cyllid ar gyfer y gweithgarwch hwn oddi fewn i BEL 5115 Anghenion Dysgu Ychwanegol, o fewn MEG Addysg a Sgiliau yn ystod 2015/16. Mae'r Is-adran Cymorth i Ddysgwyr wedi neilltuo £70,000 yn benodol i dalu'r gost o ddatblygu'r ddogfen ganllaw hon.	

<u>Monitro ac Adolygu</u>

A oes angen inni fonitro / adolygu'r cynnig?	**Oes**
Os yn berthnasol: gosodwch y dyddiad adolygu	**2017**

Anfonwch gopi o hwn ymlaen at CRIA@cymru.gsi.gov.uk at ddibenion monitro

Gweler y dudalen nesaf am Restr Gryno o erthyglau'r CCUHP

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

www.cymru.gov.uk

CONFENSIWN Y CENHEDLOEDD UNEDIG AR HAWLIAU'R PLENTYN

www.ccuhpgwneudpethauniawn.co.uk

Mae Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn yn gytundeb rhyngwladol sy'n gwarchod hawliau dynol plant o dan 18 oed. Ar 16 Rhagfyr 1991, cytunodd Teyrnas Unedig Prydain Fawr a Gogledd Iwerddon yn ffurfiol i sicrhau bod pob plentyn yn y DU yn cael yr holl hawliau fel y'u rhestrwyd yn y confensiwn.

Cafodd 'Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011' gefnogaeth unfrydol ar draws y pleidiau pan basiwyd ef yng Nghynulliad Cenedlaethol Cymru ar 18 Ionawr 2011. Cafodd Gymeradwyaeth Frenhinol ar 16 Mawrth 2011 a daeth i rym ar 16 Mai 2011.

Mae'n rhoi dyletswydd ar Weinidogion Cymru i roi sylw dyledus i'r hawliau a'r rhwymedigaethau sydd yn yr CCUHP a'i brotocolau dewisol.

Mae 54 o erthyglau yn y confensiwn. Mae Erthyglau 43-54 yn ymwneud â sut y dylai oedolion a llywodraethau weithio gyda'i gilydd i sicrhau bod gan bob plentyn hawl i'w hawliau. Mae'r wybodaeth a geir yma yn ymdrin ag erthyglau 1-42 sy'n cyflwyno sut y dylai plant gael eu trin.

I gael rhagor o wybodaeth am Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn ewch i:
Wefan CCUHP Llywodraeth Cymru:
www.ccuhpgwneudpethauniawn.co.uk

Clic - y Gwasanaeth Gwybodaeth a Chyngor Cenedlaethol i Bobl Ifanc:
www.cliconline.co.uk/cym/newyddion

Gellir gweld 'Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011' yn:
http://www.legislation.gov.uk/mwa/2011/2/contents

WG16876

Erthygl 1
Mae gan bob un dan ddeunaw oed yr hawliau sydd yn y Confensiwn hwn.

Erthygl 2
Mae'r Confensiwn yn gymwys i bob un, beth bynnag fo'i hil, ei grefydd, ei alluoedd, beth bynnag y mae'n ei feddwl neu'n ei ddweud a pha fath bynnag o deulu y daw ohono.

Erthygl 3
Dylai pob sefydliad sy'n ymwneud â phlant weithio at yr hyn sydd orau i bob plentyn.

Erthygl 4
Dylai llywodraethau ofalu bod yr hawliau hyn ar gael i blant.

Erthygl 5
Dylai llywodraethau barchu hawliau a chyfrifoldebau teuluoedd i gyfeirio ac arwain eu plant fel eu bod, wrth dyfu, yn dysgu sut i ddefnyddio'u hawliau'n briodol.

Erthygl 6
Mae gan bob plentyn hawl i fyw. Dylai llywodraethau ofalu bod plant yn goroesi ac yn datblygu'n iach.

Erthygl 7
Mae gan bob plentyn hawl i enw a gofrestrwyd yn gyfreithiol, hawl i genedligrwydd a hawl i adnabod ei rieni ac, i'r graddau sy'n bosibl, i dderbyn gofal ganddynt.

Erthygl 8
Dylai llywodraethau barchu hawl plant i enw, cenedligrwydd a chlymau teulu.

Erthygl 9
Ni ddylid gwahanu plant oddi wrth eu rhieni onid yw hyn er eu lles nhw'u hunain, er enghraifft os yw rhiant yn cam-drin neu'n esgeuluso plentyn. Mae gan blant y mae eu rhieni wedi gwahanu hawl i gadw mewn cysylltiad â'r ddau riant, oni fyddai hyn yn niweidio'r plentyn.

Erthygl 10
Dylai teuluoedd sy'n byw mewn gwledydd gwahanol gael yr hawl i symud rhwng y gwledydd hynny fel y gall y rhieni a'r plant gadw mewn cysylltiad neu ddod at ei gilydd fel teulu.

Erthygl 11
Dylai llywodraethau gymryd camau i gadw plant rhag cael eu cymryd allan o'u gwledydd nhw'u hunain yn anghyfreithlon.

Erthygl 12
Mae gan blant yr hawl i ddweud eu barn ynghylch yr hyn a ddylai ddigwydd pan fo oedolion yn gwneud penderfyniadau sy'n effeithio arnyn nhw, ac i'w barn gael ei hystyried.

Erthygl 13
Mae gan blant yr hawl i gael a rhannu gwybodaeth ar yr amod nad yw'r wybodaeth yn niweidiol iddyn nhw ac i eraill.

Erthygl 14
Mae gan blant yr hawl i feddwl a chredu'r hyn a fynnant ac i arfer eu crefydd, cyhyd ag nad ydynt yn cadw pobl eraill rhag mwynhau eu hawliau. Dylai rhieni arwain eu plant yn y materion hyn.

Erthygl 15
Mae gan blant yr hawl i gydgyfarfod ac i ymuno â grwpiau a sefydliadau, onid yw hyn yn cadw pobl eraill rhag mwynhau eu hawliau.

Erthygl 16
Mae gan blant yr hawl i breifatrwydd. Dylai'r gyfraith eu cadw rhag ymosodiadau ar eu ffordd o fyw, eu henw da, eu teuluoedd a'u cartrefi.

Erthygl 17
Mae gan blant yr hawl i wybodaeth ddibynadwy gan y cyfryngau torfol. Dylai teledu, radio a phapurau newydd roi gwybodaeth y gall plant ei deall ac ni ddylent hybu deunyddiau a allai niweidio plant.

Erthygl 18
Dylai'r ddau riant rannu cyfrifoldeb dros fagu eu plant, a dylent ystyried yr hyn sydd orau i bob plentyn bob amser. Dylai llywodraethau helpu rhieni trwy ddarparu gwasanaethau i'w cefnogi, yn enwedig os yw'r ddau riant yn gweithio.

Erthygl 19
Dylai llywodraethau ofalu bod plant yn cael y gofal priodol, a'u cadw rhag trais, camdriniaeth ac esgeulustod gan eu rhieni neu unrhyw un arall sy'n edrych ar eu hôl.

Erthygl 20
Rhaid i bobl sy'n parchu eu crefydd, eu diwylliant a'u hiaith edrych ar ôl plant na all eu rhieni ofalu amdanynt.

Erthygl 21
Pan fo plant yn cael eu mabwysiadu, yr ystyriaeth gyntaf yw'r hyn sydd orau iddyn nhw. Dylai'r un rheolau gael eu cymhwyso os yw'r plant yn cael eu mabwysiadu yn y wlad lle y'u ganwyd neu'n cael eu cymryd i fyw mewn gwlad arall.

Erthygl 22
Dylai plant sy'n dod i wlad fel ffoaduriaid gael yr un hawliau â phlant a anwyd yn y wlad honno.

Erthygl 23
Dylai plant sydd ag anabledd o unrhyw fath gael gofal arbennig a chefnogaeth fel y gallant fyw bywyd llawn ac annibynnol.

Erthygl 24
Mae gan blant yr hawl i gael gofal iechyd o ansawdd da ac i ddŵr glân, bwyd maethlon ac amgylchedd glân er mwyn iddyn nhw gadw'n iach. Dylai gwledydd cyfoethog helpu gwledydd tlotach i gyflawni hyn.

Erthygl 25
Dylai sefyllfa plant y mae eu hawdurdod lleol yn hytrach na'u rhieni yn gofalu amdanynt gael ei hadolygu'n rheolaidd.

Erthygl 26
Dylai'r Llywodraeth roi mwy o arian ar gyfer plant teuluoedd mewn angen.

Erthygl 27
Mae gan blant yr hawl i safon bywyd sy'n ddigon da i ddiwallu eu hanghenion corfforol a meddyliol. Dylai'r Llywodraeth helpu rhieni na allant fforddio darparu hyn.

Erthygl 28
Mae gan blant yr hawl i addysg. Dylai disgyblaeth mewn ysgolion barchu urddas dynol plant. Dylai addysg gynradd fod am ddim. Dylai gwledydd cyfoethog helpu gwledydd tlotach i gyflawni hyn.

Erthygl 29
Dylai addysg ddatblygu personoliaeth a doniau pob plentyn yn gyflawn. Dylai annog plant i barchu eu rhieni, a'u diwylliant nhw ac eraill.

Erthygl 30
Mae gan blant yr hawl i ddefnyddio iaith ac arferion eu teuluoedd, p'un ai yw'r rhain yn cael eu rhannu gan fwyafrif y bobl neu beidio.

Erthygl 31
Mae gan blant yr hawl i ymlacio a chwarae, ac i ymuno mewn ystod eang o weithgareddau.

Erthygl 32
Dylai'r Llywodraeth gadw plant rhag gwaith sy'n beryglus neu a allai amharu ar eu hiechyd neu eu haddysg.

Erthygl 33
Dylai'r Llywodraeth ddarparu ffyrdd o gadw plant rhag cyffuriau peryglus.

Erthygl 34
Dylai'r Llywodraeth gadw plant rhag camdriniaeth rywiol.

Erthygl 35
Dylai'r Llywodraeth ofalu na chaiff plant eu cipio neu eu gwerthu.

Erthygl 36
Dylai plant gael eu gwarchod rhag gweithgarwch a allai amharu ar eu datblygiad.

Erthygl 37
Ni ddylid trin plant sy'n torri'r gyfraith yn greulon. Ni ddylid eu rhoi mewn carchar gydag oedolion a dylid eu cadw mewn cysylltiad â'u rhieni.

Erthygl 38
Ni ddylai llywodraethau adael i blant dan bymtheg oed ymuno â'r fyddin. Dylai plant mewn parthau rhyfel gael gwarchodaeth arbennig.

Erthygl 39
Dylai plant sydd wedi cael eu hesgeuluso neu eu cam-drin gael help arbennig i adfer eu hunan-barch.

Erthygl 40
Dylai plant a gyhuddir o dorri'r gyfraith dderbyn help cyfreithiol. Dylid defnyddio dedfrydau o garchar i blant ar gyfer y troseddau mwyaf difrifol yn unig.

Erthygl 41
Os yw cyfreithiau gwlad arbennig yn gwarchod plant yn well nag erthyglau'r Confensiwn, yna dylai'r cyfreithiau hynny aros.

Erthygl 42
Dylai'r Llywodraeth wneud y Confensiwn yn hysbys i bob rhiant a phlentyn.